

PM 2009:20 RVI (Dnr 012-2513/2008)

Den organisatoriska hemvisten för kommunstyrelsens pensionärsråd

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Instruktionen för kommunstyrelsens pensionärsråd och dess organisatoriska hemvist behålls oförändrad.

Föredragande borgarrådet Ewa Samuelsson anför följande.

Ärendet

I samband med att kommunfullmäktige beslutade om budget för 2007 överfördes administrationen av kommunstyrelsens pensionärsråd från kommunfullmäktiges/kommunstyrelsens kansli till äldreförvaltningen.

I samband med den följdändring som gjordes i instruktionen för pensionärsrådet av kommunstyrelsen den 7 november 2007 uppmanades äldrenämnden att under 2008 utvärdera den organisatoriska hemvisten och instruktionen för kommunstyrelsens pensionärsråd.

Äldrenämnden har genomfört en utvärdering och finner att inrättandet av en äldrenämnd och förläggning av rådets sekretariat till äldreförvaltningen har medfört förbättringar och föreslår för närvarande ingen ändring.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret. Kommunstyrelsens pensionärsråd har behandlat ärendet den 7 oktober 2008.

Stadsledningskontoret instämmer i äldrenämndens bedömning av att flytten av administrationen påverkat arbetet i kommunstyrelsens pensionärsråd positivt och föreslår kommunstyrelsen att inte genomföra några ändringar i instruktionen för kommunstyrelsens pensionärsråd eller dess organisatoriska hemvist.

Kommunstyrelsens pensionärsråd har ingen erinran.

Mina synpunkter

Kommunstyrelsens pensionärsråd har en viktig uppgift som rådgivande organ och tillför värdefulla kunskaper om äldres levnadssituation.

Inrättandet av en äldrenämnd, med uppgift att framförallt samordna och utveckla äldreomsorgen i Stockholms stad, gör att denna nämnd framstår som en naturlig organisatorisk hemvist för rådet. Som äldrenämnden visar i sin utvärdering har änd-

ringen medfört ökade direkta kontakter mellan rådet och äldrenämnden och dess förvaltning vilket är positivt.

Kommunstyrelsens pensionärsråd har fått en naturlig och bra position i beredningen av ärenden som rör äldre i Stockholm. Jag instämmer därför i äldrenämndens bedömning av att flytten av administrationen påverkat arbetet i kommunstyrelsens pensionärsråd positivt och föreslår kommunstyrelsen att inte genomföra några ändringar i instruktionen för kommunstyrelsens pensionärsråd eller dess organisatoriska hemvist.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande Instruktionen för kommunstyrelsens pensionärsråd och dess organisatoriska hemvist behålls oförändrad.

Stockholm den 29 januari 2009

EWA SAMUELSSON

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Ärenden i kommunstyrelsens pensionärsråds protokoll
3. Instruktion för kommunstyrelsens pensionärsråd

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Roger Mogert* (s) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi beklagar att inga möten har hållits mellan KPR (Kommunstyrelsens Pensionärsråd) och kommunstyrelsen. Vi tror att det skulle bidra till att lyfta fram frågor om äldres levnadsförhållanden som ju berör många nämnder och bolag i staden.

Vi kan också förstå rådets synpunkter om att man får för kort tid på sig att studera och formulera synpunkter på ärendena, som ofta är omfattande och komplicerade. Demokratin tas inte på allvar när vi begär att pensionärsorganisationerna ska kunna ha en klar uppfattning med en veckas varsel. Självklart måste KPR kunna påverka tidigare i processen, så att deras perspektiv har chans att göra avtryck i förvaltningens tjänsteutlåtanden. Det är därför positivt att äldreförvaltningen har inbjudit representanter för rådet att delta i referensgrupper.

Slutligen vill vi framhålla den politiska majoritetens ansvar för att ärenden som rör äldres levnadsförhållanden verkligen remitteras till KPR även inom andra politikområden än de som beslutas av äldrenämnden. Här krävs en betydligt högre ambitionsnivå inom rotlar, förvaltningar och bolag samt en satsning på kompetensutveckling om hur ett äldreperspektiv kan tillföra värdefulla kunskaper i ärenden. Kommunstyrelsen bör också ges i uppdrag att formulera tydliga riktlinjer för hur rotlarna och stadsledningskontoret ska säkra att KPR får en reell möjlighet att yttra sig i frågor som rör äldres levnadsförhållanden.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av *Roger Mogert, Tomas Rudin, Teres Lindberg* och *Malte Sigemalm* (alla s), *Stefan Nilsson* (mp) och *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (s) och (v) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

I samband med stadsdelsnämndsreformen i Stockholm år 1997 inrättades kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) och ett lokalt pensionärsråd knöts till varje stadsdelsnämnd. Hösten 2002 fick konsultföretaget KPMG i uppdrag av äldreomsorgsberedningens kansli att genomföra en granskning av såväl kommunstyrelsens pensionärsråd som av de lokala pensionärsråden. Utvärderingen visade att ledamöterna i KPR anser att de ger stadens pensionärer insyn i ”allmänna frågor som berör äldres levnadsvillkor”. De var dock mer tveksamma till om de kunde påverka de politiska besluten. Flertalet av KPR:s ledamöter pekade i utredningen på de problem som finns med politiska representanter i rådet. Den nya instruktionen innebar att de politiskt utsedda representanterna ersattes av fler representanter för pensionärsorganisationer. I och med att den politiska representationen utgick anförde föredragande borgarrådet att det är av stor vikt att KPR har en regelbunden dialog med äldreomsorgsberedningen.

Av instruktionen framgår att rådets syfte är att bereda Stockholms pensionärer inflytande och insyn i allmänna frågor som rör äldres levnadsförhållanden. Detta skall ske genom överläggningar, samråd och ömsesidig information mellan företrädare för pensionärsorganisationer och kommunens styrelser och nämnder. Rådet ska bl.a. samarbeta med landstingets pensionärsråd och vara remissorgan i ärenden av principiell karaktär och som berör äldre i staden.

Den ändring av instruktionen som beslutades år 2007 var en följd av att äldreomsorgsberedningen upphörde och att uppgifterna överfördes till äldrenämnden. Avsikten var inte att detta skulle innebära någon ändring i rådets syfte och uppgifter. Ändringen innebar en ökad direkt kontakt med äldrenämnden och dess förvaltning. Ledamöterna utses alltjämt av kommunstyrelsen medan sekretariatet är förlagt till äldreförvaltningen. De ärenden som tidigare föredrogs av personal på äldreomsorgsberedningens kansli föredras numera av personal inom äldreförvaltningen.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 14 oktober 2008 att föreslå kommunstyrelsen att f.n. ingen ändring görs i instruktionen för kommunstyrelsens pensionärsråd eller dess organisatoriska hemvist.

Reservation anfördes av vice ordföranden Leif Rönngren m fl (s), ledamöterna Margareta Johansson (v) och Eivor Karlsson (mp), *bilaga 1*.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 29 september 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Ärendegenomgång

En jämförelse mellan år 2006 och år 2007 biläggs. År 2006 behandlades betydligt fler remisser. Huvudsakligen beror det på att det fanns fler motioner att yttra sig över det året. Alla remisser det året, utom en, handlade på något sätt om äldrefrågor. Undantaget är socialtjänstnämndens förslag till folkhälsoprogram för Stockholms stad, men i det fallet avstod KPR från att ta ställning.

År 2007 kommer en del frågor, som under år 2006 behandlades som remisser, istället upp som äldreförvaltningens initiativärenden. Ett nytt område år 2007 är verksamhetsbidragen till utomstående organisationer som tidigare behandlades i socialtjänstnämndens organisations- och föreningsutskott. KPR har dock senare beslutat att avstå från att behandla dessa ärenden.

Intervjuer

Av intervjuerna framgår att den organisatoriska hemvisten hos äldrenämnden är en logisk konsekvens av dess inrättande och samtidiga nedläggning av den tidigare äldreomsorgsberedningen. Koncentrationen av äldrefrågor och nämndens beslutande roll har inneburit en förändring. Pensionärsrådet har fått en större närhet till äldrenämnden och dess förvaltning. Äldreförvaltningen har inbjudit representanter för rådet att delta i referensgrupper vid beredning av viktiga ärenden. Att sekreterarskapet är knutet till äldreförvaltningen uppfattas också som en fördel. Rådet anser också att man har kunnat påverka beslut i äldrenämnden och kommunstyrelsen i de frågor som behandlats av rådet.

Samarbetet med landstingens pensionärsråd har inte varit omfattande vare sig före eller efter den organisatoriska förändringen. Pensionärsorganisationerna har dock andra, erforderliga kontaktytor med landstinget och dess förvaltningar. Möten med representanter för kommunstyrelsen har inte ägt rum. Rådets presidium menar dock att sådana kontakter kan tas när behov uppkommer. Möten med äldrenämndens ordförande och representanter för oppositionen i äldrenämnden har genomförts. Hela pensionärsrådet deltog också under delar av äldrenämndens planeringsdagar. De begränsade anspråk på deltagande i kurser och konferenser som rådet har haft har kunnat tillgodoses.

Pensionärsrådet sammanträder en vecka före äldrenämnden. Rådet anser att man har alldeles för kort tid på sig att studera och formulera synpunkter på ärendena, som inte sällan är omfattande. Ordföranden upprättar föredragningslistan efter förslag från äldreförvaltningen. Rådet har också bjudit in föredragande från statliga utredningar inom äldreområdet liksom från socialstyrelsen.

Protokollen från pensionärsrådets sammanträden distribueras till äldrenämndens ledamöter och suppleanter fem-sex dagar före äldrenämndens sammanträden så att pensionärsrådets synpunkter hinner beaktas inför äldrenämndens ställningstaganden. Protokollen sänds också till alla stadsdelsnämnder.

Utvecklingsområde

Rådets huvuduppgift är att bereda Stockholms pensionärer inflytande och insyn i allmänna frågor som rör äldres levnadsförhållanden. Såväl före som efter inrättande av en äldrenämnd har dock i huvudsak de frågor som rådet behandlar berört äldreomsorgen. Frågor som påverkar de äldres levnadsförhållanden inom andra politikområden och alltså behandlas i andra nämnder har, i den mån äldrenämnden inte haft dem på remiss, endast tagits upp på pensionärsrådet genom förvaltningschefens information.

Fortfarande finns det således en risk att ärenden som inte remitteras till äldrenämnden inte heller passerar KPR även om de rör de äldres levnadsförhållanden. Förvaltningsledningen strävar dock efter att muntligt informera om sådana ärenden. Om sådana ärenden i större utsträckning ska underställas pensionärsrådet krävs en ökad medvetenhet om kommunstyrelsens pensionärsråd i andra förvaltningar och/eller en särskild resurs som tar fram relevanta ärenden från andra nämnder och ger pensionärsrådet möjlighet att yttra sig.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret. Kommunstyrelsens pensionärsråd har behandlat ärendet den 7 oktober 2008.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 12 januari 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Som äldrenämnden visar i sin utvärdering har ändringen medfört ökade direkta kontakter mellan kommunstyrelsens pensionärsråd och äldrenämnden och dess förvaltning vilket är positivt.

I och med inrättandet av äldrenämnden har Stockholm stads arbete med att förbättra för de äldre i Stockholm stärkts. Inrättandet av nämnden och förändringen i rådets instruktion har medfört att rådet har fått en naturlig och bra position i beredningen av ärenden som rör äldre i Stockholm.

Stadsledningskontoret instämmer i äldrenämndens bedömning av att flytten av administrationen påverkat arbetet i kommunstyrelsens pensionärsråd positivt och föreslår kommunstyrelsen att inte genomföra några ändringar i instruktionen för kommunstyrelsens pensionärsråd eller dess organisatoriska hemvist.

Kommunstyrelsens pensionärsråd

Kommunstyrelsens pensionärsråd behandlade ärendet vid sitt sammanträde den 7 oktober 2008 och har ingen erinran.

RESERVATIONER M.M.

Äldrenämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Leif Rönngren m fl (s), ledamöterna Margareta Johansson (v) och Eivor Karlsson (mp) enligt följande

1. Äldrenämnden beslutar att i huvudsak godkänna äldreförvaltningens förslag till beslut.
2. Därutöver vill vi framföra följande

Vi beklagar att möten mellan KPR och kommunstyrelsen inte har ägt rum, eftersom vi tror att sådana möten kan bidra till att lyfta fram att frågor om äldres levnadsförhållanden berör många fler nämnder och bolag än äldrenämnden och MICASA AB.

Vi delar också rådets synpunkter att man får alldeles för kort tid på sig att studera och formulera synpunkter på ärendena, som ofta är omfattande. Det är inte att ta demokratin på allvar att begära att pensionärsorganisationerna ska kunna ha en klar uppfattning med en veckas varsel. Självklart måste rådet kunna få vara med och påverka tidigare i processen, så att deras perspektiv har chans att göra avtryck i förvaltningens tjänsteutlåtanden.

Slutligen vill vi framhålla den politiska majoritetens ansvar för att ärenden som rör äldres levnadsförhållanden verkligen remitteras till KPR även inom andra politikområden än den som beslutas av äldrenämnden. Här krävs en uppryckning av rotlarna och kanske även ökad kunskap om hur ett äldreperspektiv kan tillföra mycket värdefulla kunskaper i ett ärende. Kommunstyrelsen bör ges i uppdrag att formulera tydliga riktlinjer för hur rotlarna och stadsledningskontoret ska säkra att KPR får en reell möjlighet att yttra sig i frågor som rör äldres levnadsförhållanden.

Ärenden i kommunstyrelsens pensionärsråds protokoll

	År 2006	År 2007
Antal sammanträden	9	12
KPR:s interna ärenden	2	3
Äldrenämndens interna ärenden		6
Verksamhetsbidrag till utomstående organisationer		3
Utbildningsfrågor, äldreomsorgspersonal		2
Inbjudningar till externa seminarier		3
Kostfrågor, äldres	1	2
Ej verkställda beslut	1	3
Äldres säkerhet		1
Uppföljning, äldreomsorgen		1
Remisser	21	9
Äldreombudsmannens rapport	1	1
Äldreomsorgsinspektörernas rapporter	3	6
Stimulansbidrag		2
Policy, riktlinjer, instruktioner	3	5
Äldres boende	1	2
Stadsövergripande frågor	4	3
Samverkan med Stockholms läns landsting	1	2

Båda åren har dessutom förvaltningen informerat i en rad frågor och ledamöterna väckt en rad övriga frågor.

Instruktion för kommunstyrelsens pensionärsråd

Kommunstyrelsens beslut den 7 november 2007
(PM 2007:182)
(Ers Kfs 2004:11)

Rådets uppgifter

Kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) är ett rådgivande organ med syfte att bereda Stockholms pensionärer inflytande och insyn i allmänna frågor som rör äldres levnadsförhållanden. Detta skall ske genom överläggningar, samråd och ömsesidig information mellan företrädare för pensionärsorganisationer och kommunens styrelser och nämnder. KPR är inte överordnat stadsdelsnämndernas pensionärsråd.

Rådet skall ta initiativ till förbättringar för stadens pensionärer.

Rådet skall samverka med stadsdelsnämndernas pensionärsråd.

Rådet skall även samarbeta med landstingets pensionärsråd.

Rådet skall vara remissorgan i ärenden av principiell karaktär och som berör de äldre i staden.

Rådets sammansättning

Rådet består av 9 ledamöter och 9 ersättare som utses av kommunstyrelsen.

Ledamöterna nomineras av de rikstäckande pensionärsorganisationerna med verksamhet i Stockholms stad, som har öppet medlemskap för alla pensionärer. Alla sådana pensionärsorganisationer vars medlemsantal överstiger 3000 personer, folkbokförda i staden, garanteras en plats i rådet. Därutöver fördelas mandatet i proportion till organisationens medlemsantal i staden. Mandatfördelningen räknas om inför varje mandatperiod för att justera eventuella förändringar i medlemsantalet.

I staden verksam öppen pensionärsorganisation som önskar insyn i rådet, men icke uppfyller kvalifikationskraven, kan adjungeras till rådet. Rådet har därutöver möjlighet att adjungera andra personer till rådet.

Rådets ledamöter väljs för ett år.

Rådets arbetsformer

Rådet utser inom sig ordförande och vice ordförande.

Rådet sammanträder minst sex gånger per år, varav minst en gång tillsammans med representanter för kommunstyrelsen, och minst en gång tillsammans med representanter för äldrenämnden. Rådet skall ges tillfälle och få skälig tid att yttra sig i frågor av principiell karaktär som särskilt rör äldre, innan beslut fattas i kommunstyrelsen.

Rådet ges administrativ service av äldreförvaltningen. Ekonomiska resurser skall ställas till rådets förfogande för utbildning, information m.m.

Representanter i rådet skall beredas tillfälle att delta i utredningar och arbetsgrupper som berör äldre frågor.

Rådets sammanträdesprotokoll justeras av ordföranden och ytterligare en ledamot. Protokollet skall sändas till kommunstyrelsen, äldrenämnden m.fl.

Kallelse till sammanträdet sker en vecka innan fastställt datum. Ärenden till sammanträdet skall, om möjligt, medsändas kallelsen.